

УДК 93 (477)-054.7:(495) «1991/2013»

СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНОЗНАВЧИХ СТУДІЙ У СВІТІ: СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ОБРАЗУ УКРАЇНИ НА ТЕРЕНАХ ГРЕЦІЇ У НОВІТНІЙ ІСТОРИЧНИЙ ПЕРІОД

Тетяна ІЛЮК

кандидат історичних наук,

старший науковий співробітник відділу всесвітньої історії ННДІУВІ

Анотація. У статті розглядається процес становлення та розвитку українознавчих студій на теренах Греції. Автор з'ясовує механізми поширення українознавчих знань, простежує еволюцію форм репрезентації України та українців, культури нашого народу з моменту здобуття незалежності до сучасності. Досліджено нормативно-правову базу, що лежить в основі державної політики представлення України за кордоном; визначено проблеми, що перешкоджали ефективному впровадженню українознавчих аспектів в грецькому соціо-гуманітарному просторі; окреслено перспективи розвитку українознавчих студій. Підкреслюється роль української діаспори у формуванні позитивного образу України та українців, її внесок у розвиток українознавчих студій на теренах Еллади та забезпечення освітніх потреб українців.

Ключові слова: Україна, українці, українознавство, національна ідентичність, Греція, імідж, культура, освіта.

СТАНОВЛЕНИЕ УКРАИНОВЕДЧЕСКИХ СТУДИЙ В МИРЕ: СОСТОЯНИЕ И ПРОБЛЕМЫ ФОРМИРОВАНИЯ ОБРАЗА УКРАИНЫ В ГРЕЦИИ В НОВЕЙШИЙ ИСТОРИЧЕСКИЙ ПЕРИОД

Татьяна ИЛЮК

кандидат исторических наук,

старший научный сотрудник отдела всемирной истории ННИИУВИ

Аннотация. В статье рассматривается процесс становления и развития украиноведческих студий в Греции. Автор анализирует формы и методы представления украиноведческих аспектов в греческом социогуманитарном пространстве, прослеживает их эволюцию с момента возникновения независимого Украинского государства в 1991 г. и до настоящего времени. Проанализированы механизмы распространения знаний об Украине и украинцах, репрезентации национальной культуры и украинского языка в греческом обществе; выявлены проблемы и факторы, влияющие на эффективность процесса формирования имиджа государства; очерчены перспективы развития украиноведческих студий. Подчеркивается роль украинской диаспоры в формировании позитивного образа Украины, освещаются ее просветительская и образовательная деятельность, а также усилия, направленные на становление украиноведческих студий на территории Греции.

Ключевые слова: Украина, украинцы, украиноведение, национальная идентичность, Греция, имидж, культура, образование.

ESTABLISHMENT OF UKRAINIAN STUDIES IN THE WORLD: CURRENT STATE AND PROBLEMS OF FORMATION OF IMAGE OF UKRAINE IN GREECE IN THE MODERN HISTORICAL PERIOD

Tetiana ILIUK

Candidate of Historical Sciences,

senior research associate of Department of World History of NRIUSWH

Annotation. *The article deals with the process of formation and development of Ukrainian studies in the Hellenic Republic in the modern historical period. Author examined the mechanisms of spread of knowledge on Ukrainian studies, retraced the evolution of forms of representation of Ukraine and the Ukrainians and their culture from the moment of proclamation of Ukraine's independence until now.*

The regulatory and legal background as the foundation of state policy of representation of Ukraine abroad is researched. The problems which obstruct efficient introduction of knowledge on Ukrainian studies into the Greek socio-humanitarian space are determined. The prospects for the development of Ukrainian studies are analyzed. The role of the Ukrainian Diaspora in formation of positive image of Ukraine and the Ukrainians is examined; its contribution into development of Ukrainian studies in Greece and covering educational requirements of the Ukrainians is emphasized.

Key words: *Ukraine, the Ukrainians, Ukrainian studies, national identity, Greece, image, culture, education.*

Поява України як суверенної держави на міжнародній арені поставила на порядок денний процесу державотворення питання пошуку власного місця на оновленій геополітичній карті світу. Беручи до уваги зростання ролі «м'якої сили» в системі міжнародних відносин початку ХХІ ст., питання розробки та ефективного впровадження цілеспрямованої державної політики просування національних інтересів, представлення власної культури та поширення мови за кордоном набувають ключового значення [31]. З цією метою переважною більшістю цивілізованих країн впроваджується цілеспрямована державна політика з широким залученням громадського сектору та створення відповідних спеціалізованих інституцій. Серед найвідоміших із них доцільно назвати «Alliance Française» (Франція, 1072 представництв у 146 країнах), «Goethe Institut» (Німеччина, 158 представництв у 93 країнах),

«British Council» (Великобританія, 190 представництв у 110 країнах), «Instituto Cervantes» (Іспанія, 86 представництв у 43 країнах), Федеральне агентство у справах СНД, співвітчизників, які проживають за кордоном, і з міжнародної гуманітарної співпраці Російської Федерації «Росспівробітництво» (Росія, 59 центрів науки та культури, 8 філій та 18 представництв у складі дипломатичних місій у 77 країнах світу). Ефективною є діяльність Грецького Фонду Культури (гр. «Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού») – спеціалізованої інституції Грецької Республіки, створеної у червні 1992 р. рішенням парламенту (Закон 2026/92) з метою «заохочення, розповсюдження і систематичного розвитку за кордоном грецької культури» [38, 69–70]. Свою діяльність Фонд реалізує через співробітництво філій та представництв, які наразі діють у 13 країнах світу, в т. ч. у м. Одеса (Україна), з освітніми та культурними організаціями різних країн.

Грецію споріднює з Україною багата духовна спадщина, давні традиції дружнього спілкування народів, спільні сторінки історії, важливе геостратегічне розташування країн та спільні інтереси щодо зміцнення безпеки й розширення співробітництва в європейському та регіональному масштабах. Відносини двох держав мають традиційно дружній характер і базуються на принципах взаєморозуміння, взаємоповаги та довіри. Наявність на теренах України великої грецької діаспори та пильна увага з боку уряду Грецької Республіки до проблем її розвитку, забезпечення прав і свобод та створення можливостей для збереження національної ідентичності греків України сприяють розбудові гуманітарного діалогу на міждержавному рівні. Поява на теренах Греції численної української діаспори, представленої переважно представниками «четвертої хвилі» імміграції, надає нові можливості для поширення інформації про нашу країну та становлення українознавчих студій.

Питання розвитку гуманітарних взаємин двох народів знайшли висвітлення у працях К. Балабанова [2; 20], Н. Терентьевої [18; 19; 20; 40], Г. Тищенко [21; 22; 39; 41], М. Дьоміної [7], Є. Конопацького [10; 11; 12], В. Самохвалова [40], Т. Ілюк [8; 9], Г. Маслюк-Каку [14] та ін. На окрему увагу заслуговує книга першого Надзвичайного та Повноважного Посла України в Греції Б. Корнієнка «Спогади Посла (Перші кроки української дипломатії)» [13], у якій висвітлюються перші роки діяльності Посольства України в Греції, його робота щодо представлення молодій країні, початок формування української громади. З'ясуванню внеску громадських організацій у розвиток українсько-грецьких зв'язків та

репрезентацію українознавчих знань присвячені праці А. Орлова, Н. Терентьевої, Н. Ішуніної, С. Мазараті, А. Балджи, В. Піскіжової, В. Терезова. Окремі аспекти розвитку української діаспори досліджувалися Г.Тищенко, Г.Маслюк-Каку, Н.Терентьевою, В.Самохваловим. Разом з тим питання репрезентації українознавчих знань на теренах Греції не набуло спеціалізованого комплексного вивчення. У даній праці робиться спроба відтворити процес впровадження українознавчих знань на теренах Грецької Республіки, з'ясувати механізми його практичного впровадження, виявити проблеми та оцінити сучасний стан розвитку українознавчих студій.

Із проголошенням незалежності України 24 серпня 1991 р. тривалі взаємини країн вперше отримали розвиток на новому, міждержавному рівні. 31 грудня 1991 р. Грецька Республіка офіційно визнала Україну як самостійну незалежну державу. 15 лютого 1992 р. було підписано Протокол про встановлення дипломатичних відносин, який отримав реальне втілення через відкриття посольств у 1993 р. З початком роботи дипломатичного представництва на теренах Еллади у 1994 р. було започатковано виставковий обмін, що став однією із перших форм репрезентації української культури в Греції. Переважно невеликі виставки організовувалися силами дипломатичних працівників з нагоди національних свят та офіційних заходів. Проведення більш масштабних форумів було можливе лише при наявності спонсорської підтримки. Серед знаменних подій початкового періоду розбудови співпраці стала експозиція творів народної художниці України Л. Жоголь «Сучасний український гобелен», що пройшла за

фінансової підтримки грецької сторони у листопаді 1996 р. в культурному центрі мерії м. Афіни в рамках підготовки до державного візиту Президента України Л. Кучми в Грецію [26].

Загалом на початку української незалежності можливості розвитку партнерства на міждержавному рівні були обмежені. Тривала відсутність договірно-правової бази, брак належного фінансування, зовнішньополітичний романтизм Української держави перешкождали повноцінній їх реалізації. Важливим і найбільш ефективним резервом поглиблення двостороннього співробітництва виступила «народна дипломатія», що йшла в авангарді міждержавної співпраці [11, 8]. Лише у 1991–2006 рр. було встановлено побратимські зв'язки та відносини особливого партнерства з більш ніж 35 містами та регіонами України та Греції. Їх практична реалізація здебільшого зводилася до налагодження культурного обміну та гуманітарних контактів [8, 108–117]. Наявність численної грецької громади на теренах України й була тим чинником, внаслідок якого наша країна стала відомою та близькою широкому загалу грецького суспільства. За словами відомого журналіста, письменника С.Еллініадіса, «жодній іншій країні грецьке телебачення не надавало стільки уваги» [5]. Одним із перших проектів представлення України в телевізійному просторі Греції, що дав поштовх майбутній співпраці, стало широке висвітлення у 1994 р. двохсотрічного ювілею м. Одеси. Під час перебування у складі грецької делегації знімальної групи державного телеканалу ET-1 (Греція) було створено документальний фільм про українсько-грецькі відносини та діяльність представників

грецької меншини в Одесі, який розпочав цикл фільмів про Україну під назвою «Еллінізм України» [23; 25]. В подальшому розбудовувалося партнерство грецького телебачення з телекомпаніями міст компактного проживання грецької громади в Україні. Так, 3 – 4 грудня 1994 р., під час візиту до Маріуполя урядової делегації на чолі із заступником міністра іноземних справ Греції Г. Ніотісом, було досягнуто домовленостей про вивчення можливостей співробітництва між державною телекомпанією Греції та телекомпанією Маріуполя, що створювало умови для обміну інформаційними матеріалами та сприяло практичній реалізації спільних проектів [24].

Додаткові можливості представлення України в ефірі центральних грецьких телеканалів з'явилися завдяки зацікавленості окремих медіамагнатів у розвитку бізнесу на теренах нашої країни. Так, завдячуючи сприянню одного із крупних акціонерів телеканалу «Мега», вдалося організувати серію сюжетів та трансляцію виступів дипломатів з нагоди національних свят України (попри відсутність такої практики у грецьких медіа). 24 серпня 1993 р. у вечірній програмі новин було показано один із перших сюжетів про нову державу Європи, яка відзначає свій день народження, і продемонстровано виступ Надзвичайного та Повноважного Посла України в Греції Б.Корнієнка на честь Дня Незалежності України [13, 118]. Ознайомленню із різними аспектами життя в Україні, її історії, культури, економіки, розкриттю потенціалу нашої держави було присвячено серію передач та цикл регулярних виступів українських дипломатів на грецьких комерційних телеканалах «Меджик» і «Телетора».

Однак нестача інформаційних та телематеріалів, що особливо гостро відчувалася на початку становлення держави, заважала повноцінному представленню України в грецькому інформаційному просторі. Нерідко відеосюжети співробітникам посольства доводилося готувати навіть власними силами на місцях, що значно обмежувало потенціал партнерства [13, 118–119]. Лише у 1998 р. почали надходити програми від Національної телерадіокомпанії України, що з'явилися в ефірі телеканалів ET-1 та «Мега» [29].

Різноманітні репрезентувати українські національні здобутки давала можливість участі у міжнародних культурних форумах, що проходили на теренах Греції. Так, у червні 1999 р. український стенд було представлено на I Міжнародному полікультурному фестивалі під егідою ЮНЕСКО у м. Пірей. Серед експозицій 20 країн світу українську культуру репрезентували роботи народних майстрів та виставка книг. У ході «Українських вечорів» 16 червня 1999 р. прозвучали твори українських та класичних композиторів у виконанні солістки Львівської музичної академії О.Чорної (мецо-сопрано) та концертмейстера Т. Саулової (фортепіано); народні пісні у виконанні Хору товариства українців в Греції та виступи українських поетів. Особливості національної кухні українські кондитери продемонстрували в ході майстер-класу, організованого Грецько-Українською торговельною палатою [35, 14]. Успішне представлення України в рамках фестивалю сприяло подальшому розвитку контактів між президентом форуму І. Маронісісом та українськими дипломатами й діаспорянами. Як результат – 23 червня 2000 р.

в рамках II Міжнародного полікультурного фестивалю, окрім традиційної демонстрації українського стенду та дегустації національної кухні, виступів фольклорних колективів та показу фільму про Україну, вперше було проведено День України, що надалі проводиться щорічно [12, 44; 1, 1,5,7].

Важливим чинником становлення українознавчих студій та репрезентації української культури та мови у грецькому соціогуманітарному просторі стало формування української громади. У 1995 р. в рамках проведення шевченківських днів відбулися перші збори українців у Греції. Згодом була зареєстрована перша організація українців «Журавлинний край» [13, 128–129]. У 1998 – 2002 рр. відбулося організаційне становлення громади, яка наразі об'єднана у п'ять національно-культурних товариств: Асоціація українців Греції «Український журавлинний край», Товариство української діаспори «Українсько-грецька думка», Український культурно-освітній центр «Берегиня», Грецько-українське товариство дружби та співпраці «Спілка», Центр підтримки і розвитку української культурної спадщини «Трембіта» [21, 161–162; 15]. Також українська греко-католицька громада св. Миколая діє при парафії Святої Трійці в Афінах. Загалом, за даними Всегрецького перепису населення 2001 р., в Греції мешкало близько 50 тис. українців [32, 100]. З урахуванням нелегальних мігрантів чисельність громади може коливатися від 30 до 120 тис. осіб. Діаспора представлена переважно іммігрантами т. зв. «четвертої хвилі», значна кількість яких є освітянами за професійною належністю.

Значне місце у збереженні національної ідентичності українців Греції

займала газета діаспори «Вісник-Ангелі-афорос», перший номер якої вийшов 19 листопада 1997 р. зусиллями ентузіастів Ліци та Нікоса Патеракі, Г. Маслюк-Какку, О. Макідо, В. Популідіса та грецького бізнесмена Д. Вернадакіса. Регулярне видання «Вісника» у 1997 – 1999 рр. відіграло позитивну роль у формуванні образу України і українців у грецькому соціогуманітарному просторі. Однак, на жаль, через брак коштів газета припинила існування [6]. Наразі інформацію про Україну та українців Греції діаспоряни регулярно друкують на україномовній сторінці газети «Афіни&Еллас». Окрім того, проведення Товариством «Українсько-грецька думка» п'яти міжнародних форумів української діаспори (2006, 2007, 2008, 2010, 2012 років) стало важливим кроком об'єднання української діаспори різних країн та репрезентації потенціалу українства в грецькому соціумі.

Освітня та просвітницька діяльність, спрямована на збереження національної ідентичності, посідає важливе місце в роботі об'єднань українців Греції. У 2000 р. в м. Афіни представниками української громади було започатковано недільну факультативну українську школу, яка функціонує на спонсорські внески та кошти батьків. Питання про відкриття в Афінах української школи неодноразово ставилося на різних рівнях. Однак за грецьким законодавством це можливо або через відкриття повноцінної української школи, яка б діяла на програмних засадах української освітньої системи й розглядалася грецькою стороною як приватна іноземна школа з відповідним оподаткуванням, або через відкриття українських класів на базі однієї із грецьких державних шкіл, де заняття з

української мови, літератури та історії проводилися б факультативно у вечірні години [26]. На жаль, брак фінансових та організаційних можливостей наразі не дозволяє позитивно вирішити питання легалізації українських загальноосвітніх закладів у Греції.

Нові можливості для реалізації гуманітарного партнерства та репрезентації українознавчих знань з'явилися після укладання договірно-правової бази міждержавного культурно-освітнього співробітництва на початку 2000-х років. Підписання міжурядової Програми співробітництва в галузі освіти, науки та культури на 2002–2005 рр. дало змогу провести 4–12 вересня 2002 р. в Афінах Дні української культури в Греції. Організаторами виступили Український культурно-просвітницький центр «Дружба», Міністерство культури і мистецтв України, Посольство України в Греції та Луцька міська державна адміністрація. У рамках заходу в Центрі культури мерії м. Афіни експонувалася виставка творів відомого художника В.Франчука, мозаїки соломою та килимів видатних українських митців Олександра та Ніни Саєнків, гобеленів та розписів на тканині Л. Майданець [19, 222]. Грецька публіка із захопленням сприймала виступи зразкового народного ансамблю танцю «Волинянка» Луцького народного дому «Просвіта», що пройшли у меріях Зографу, Вуліагмені, Агіа Параскеві, Трапезноса.

Налагодженню цілеспрямованої роботи з формування образу України за кордоном сприяло створення нормативно-правової бази, в основі якої лежать Державна програма забезпечення позитивного міжнародного іміджу України на 2003 – 2006 рр., Концепція Державної

цільової програми формування позитивного міжнародного іміджу України на 2008 – 2011 рр., Державна цільова програма формування позитивного міжнародного іміджу України на період до 2011 р. тощо. Указом Президента України №142/2006 «Про культурно-інформаційний центр у складі закордонної дипломатичної установи України» від 20.02.2006 р. створювалися культурно-інформаційні центри при дипломатичних представництвах нашої країни. Їх заснуванням, попри наявні складнощі практичного функціонування, реалізовується спроба інституціювати культурну присутність за кордоном та забезпечити ефективну логістику знань про Україну та українців, мову та культуру у провідних країнах світу. Згідно з Розпорядженням Кабінету Міністрів України №213-р від 19 квітня 2006 р. було створено 31 культурно-інформаційний центр у 28 країнах світу, в т. ч. у Греції.

Інституціалізації української освіти сприяло започаткування Міністерством освіти України у 2007 р. Міжнародної української школи (далі – МУШ) – державного загальноосвітнього навчального закладу I–III ступенів, створеного для забезпечення права на здобуття початкової, базової та повної загальної середньої освіти України відповідно до Державних стандартів загальної середньої освіти громадянами України, які тимчасово або постійно проживають за кордоном. Ініціаторами проекту виступили закордонні організації українців, для яких створення навчальних закладів такого типу не тільки допомагає розвинути шкільництво української діаспори в країнах перебування, але й надає можливість отримання учнями відповідних документів про освіту державного зразка. Навчання

у школах здійснюється екстерном у формі дистанційного з використанням новітніх інформаційно-комунікаційних технологій. За результатами навчання учням видається відповідний документ про освіту державного зразка [30].

Наразі в Греції діє дві школи, акредитовані МУШ, у яких усі предмети вивчаються українською мовою. В Українській недільній школі при Товаристві української діаспори у Греції «Українсько-грецька думка» учні 1 – 11 класів вивчають українську мову, літературу, історію та географію України. Більш розширений цикл дисциплін викладають учням 1 – 10 класів у факультативній Українській школі при Культурно-освітньому центрі «Берегиня», серед предметів: українська мова, українська література, історія України, зарубіжна література, біологія, хімія, фізика, геометрія, креслення, всесвітня історія, географія, природознавство, інформатика, основи здоров'я, англійська мова, грецька мова, фізичне виховання, співи, образотворче мистецтво. Станом на 2009 р. у школі навчалось понад 100 дітей віком 7 – 16 років [21, 163]. В обох школах українознавчі дисципліни вивчаються за навчальними програмами, затвердженими МОН України, випускники мають можливість отримати українські дипломи державного зразка.

Із значними труднощами проходив процес впровадження українознавчих дисциплін в систему вищої освіти Греції. У 1996 р. було досягнуто домовленостей про запровадження Інститутом українознавства Київського національного університету ім. Т.Шевченка проекту вивчення української мови при Афінському університеті ім. І.Каподистрії [28]. Проте відсутність державних програм

поширення української мови, організаційні проблеми, брак фінансування та науково-методичних матеріалів тривалий час перешкождали втіленню планів. Позитивного результату вдалося досягти в ході конференції з проблем вивчення української мови за межами України, що пройшла в рамках III Форуму української діаспори, організованому Товариством «Українсько-грецька думка». Завдячуючи роботі, проведеній дипломатами, представниками української діаспори та наукової спільноти, було проведено переговори з представниками грецького Міністерства освіти та кафедри іноземних мов Афінського університету щодо запровадження викладання української мови. Наслідком переговорів стало підписання угоди про співпрацю між Афінським університетом та Інститутом української філології Київського національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова та домовленість із кафедрою славистики Сегедського університету (Угорщина), багаторічна викладачка якого Н. Шайтош з цією метою прилетіла до Греції [14]. В результаті домовленостей у 2009 р. викладання української мови як другої іноземної було започатковано на відділенні славистики філософського факультету Афінського університету. Наприкінці 2011 р. Посольством України передано навчальні посібники з вивчення української мови як іноземної, надруковані коштом «Греко-Української Палати» за активного сприяння її Першого віцепрезидента Г. Бугаса [3].

Більш вдалим були спроби ознайомлення грецької наукової та широкої громадськості із знаковими та трагічними сторінками історії українського народу та його видатними особистостями.

У 2001 р. в Греції вийшла книга «Коротка історія України» [34] Дімітріса Гаїтаніса – грецького дослідника, який із 1995 р. систематично займається вивченням історії та культури України, захистив кандидатську дисертацію з проблем освіти греків України та розвитку освітніх закладів у XVI – XIX ст. Дослідницький інтерес викликають також питання боротьби українського народу проти фашистської окупації, окремі аспекти якої досліджуються у книзі грецького письменника та журналіста Енді Дугана «Ціна України. Український спротив та внесок гравців «Динамо» (Київ) у боротьбу проти нацистів» [33].

Великий резонанс серед грецької громадськості викликали Дні пам'яті, присвячені 70-й річниці Голоду 1932 – 1933 рр., що пройшли в Афінах у листопаді 2003 р. Організаторами заходу виступили Товариство української діаспори Греції «Українсько-грецька думка», Посольство України в Грецькій Республіці та українська греко-католицька громада св. Миколая м. Афіни. Урочистості розпочалися 22 листопада 2003 р. конференцією «Національна трагедія України – Великий Голод 1932 – 1933 рр.». Величезне враження на аудиторію справила доповідь доктора історичних наук, провідного наукового співробітника Інституту історії України НАН України В. Марочка «Голодомор 1933-го року в Україні: причини і наслідки», в якій український учений чітко і об'єктивно проаналізував історичні події того часу. Прокроки держави у напрямі забезпечення визнання світовою громадськістю факту Голодомору в Україні 1932 – 1933 рр. розповів Посол України в Греції В. Кальник, який підкреслив, що на останній Генасамблеї ООН 36 країн-членів

ухвалили декларацію, в якій Голодомор 1932 – 1933 рр. названо трагедією українського народу та засуджено тоталітарний режим 30-х років, що вчинив голод в Україні. В рамках конференції пройшла виставка плакатів «Забуттю не підлягає», експозиція картин українського художника В. Франчука, присвячених Голодомору 1932 – 1933 рр., фотовиставка «Україна сьогодні» очима професійних грецьких фотографів, а також продемонстровано документальний фільм «Жнива розпачу».

Урочисті заходи із вшанування річниці Голодомору 1932 – 1933 рр., які тривали до кінця листопада 2003 р., було близько сприйнято грецькою громадськістю. Глибоко зворушені побаченням та почутим, присутні журналісти та історики запропонували продовжити висвітлення теми на сторінках преси і в ефірі грецького радіомовлення, а депутат Миської думи м. Афіни Івет Фарвіс зініціювала звернення до уповноважених міністрів грецького уряду з тим, щоб занести до шкільної навчальної програми деякі важливі факти з історії народів, що проживають і працюють на території країни. І надалі в Греції щорічно проводились акції пам'яті українців, загиблих в часи Голодомору 1932 – 1933 рр. Одні з найбільших вшанувань пройшли у 2008 р. з нагоди перебування на території Греції «Незгасимої свічки», що символізувала пам'ять про загиблих.

Яскравою сторінкою репрезентації українських культурних здобутків грецькому суспільству є творчість Великого Кобзаря. Свій початок розвитку шевченкознавчих студій у середовищі грецької інтелігенції бере від видання у 1961 р. видатним поетом Я. Ріцосом перших перекладів «Заповіту» та

«Мені однаково, чи буду...» грецькою мовою [37]. Продовжуючи роботу над перекладом праць українського поета та осмисленням його феноменальної ролі в історії української культури, Я.Ріцос у травневому часопису «Επιθεώρηση Τέχνης» за 1961 р. публікує статтю про Т. Шевченка, вірш, присвячений українському поетові, та переклад поеми «Кавказ» [36]. До вшанування 150-річчя від дня народження українського поета група грецьких письменників на чолі з Я.Ріцосом та Е.Алексіу, за сприяння київських елліністів під керівництвом проф. А.Білецького та доц. Т.Чернишової, взялася за підготовку грецькомовного видання поезій. Збірка «Ποιήματα» («Поезії») вийшла в Афінах у 1964 р. і містила вступну статтю Е.Алексіу, вірш Я.Ріцоса «Тарасові Шевченку» та переклади 28 творів [37]. Тоді ж в Афінах пройшла виставка малярських робіт Кобзаря. У 1983 р. роботу над перекладом творів Т. Шевченка продовжила Е. Алексіу, присвятивши його літературному спадку окремий розділ праці «Зарубіжна література» (1983 р.) [16]. З нагоди 150-річчя смерті поета 8 червня 2011 р. у Національній Фундації Досліджень Греції відбулася презентація двомовного (українська та грецька мови) колекційного видання творів Т.Шевченка «Заповіт», до якого увійшли статті про життєвий шлях та творчу спадщину поета, переклади його творів [4].

Ширшому знайомству грецької громадськості із постаттю та творчим спадком Великого Кобзаря сприяли шевченкознавчі заходи, масштаб та культурно-інформаційна насиченість яких щорічно зростає. Одні з наймасштабніших свят пройшли у березні 2006 р. до Днів України в Греції з нагоди 192-ї

річниці народження поета. В рамках заходу відбулося урочисте відкриття українсько-грецького культурного та бізнесового центру «Дімархія», презентація виставки картин Д. Ачкасова, Т. Голембієвської, О. Дорошенка, В. Слєпченка та В. Франчука; книги О. Слюсаренко та Н. Терентьєвої «Торгово-економічні зв'язки України і Греції: історичні традиції і сьогодення». Апогеєм святкувань стала церемонія урочистого відкриття пам'ятника Т. Шевченку роботи відомого українського скульптора В. Зноби, в якій взяли участь дипломати та відомі українські громадські діячі. Завершилися Дні України в Греції 8 березня в афінському концертному залі «Керамікос» святковим концертом за участю народних артистів України В. Гришка, В. Степової, І. Поповича, фольклорного ансамблю «Горлиця», танцювального колективу «Терен» та ін.

6 березня 2010 р. відбулася урочиста церемонія відкриття пам'ятника Т. Шевченку в районі Зографу (м. Афіни), що стало можливим завдяки ініціативі Товариства української діаспори «Українсько-грецька думка», підтримці муніципалітету Зографу (м. Афіни) та сприянню МЗС України. Погруддя Кобзаря виконане відомим українським скульптором В. Одрехівським спільно з М. Федиком на кошти благодійного фонду «Парфенон» і громади Львівської області. У Культурному центрі при Посольстві України відкрилася також виставка живопису В. Нестерова та концерт художньої самодіяльності українських колективів, присвячений 198-й річниці з дня народження Т. Шевченка. Наукового осмислення творчість Поета набула в ході лекції 11 березня 2010 р. на тему «Тарас Шевченко – Діонісій Соломос,

національні поети – оспівувачі свободи», що пройшла в культурному центрі мерії Каллітеа. Організаторами виступили Спілка культури мерії Каллітеа «Новий духовний цикл», Центр досліджень новогрецької літератури «Янніс Хатзініс» та Товариство української діаспори в Греції «Українсько-грецька думка». Основний доповідач заходу – українська дослідниця, філолог новогрецької, української та російської мов Н. Басенко-Кормалі – вразила присутніх глибиною аналізу творчості двох визначних національних поетів України та Греції і ще раз наочно продемонструвала схожість долі українського та грецького народів на прикладі творчості їх видатних синів.

Таким чином, можемо констатувати, що протягом двадцяти років розвитку міждержавного співробітництва відбулося зародження українознавчих студій на теренах Грецької Республіки. Вагомим кроком стало впровадження викладання української мови на філософському факультеті Національного університету ім. І. Каподистрії (м. Афіни). Підґрунтя для становлення та ефективного розвитку культурних обмінів було закладене представниками української громади в Греції, які не лише сприяли збереженню української мови та культури на теренах Греції, але й доклали значних зусиль безпосередньо для розвитку українознавчих студій. Значними подіями, що сприяли поширенню українознавчих знань та розвитку студій, стало проведення Днів України в Греції, шевченкознавчих заходів, просвітницьких форумів з нагоди знаменних та трагічних подій української історії, зокрема увіковічення пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 рр.

Серед головних проблем розвитку українознавчих студій варто виділити

відсутність державної концепції розвитку української мови та українознавчих знань за кордоном, нестачу фінансування, методичного забезпечення та кваліфікованих кадрів, здатних на високому рівні забезпечити розвиток студій. Наразі ж розвиток українознавства в Греції відбувається значною мірою завдяки зусиллям представників української громади і потребує переходу на вищий, більш фаховий рівень.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Абгарова И.* Посол Украины – сторонник конкретных дел. Эксклюзивное интервью «Омонии» Чрезвычайного и Полномочного Посла Украины в Греции Виктора Кальника // *Основоіа.* – 2001. – 20.06. – 26.06. – № (317) 25.
2. *Балабанов К.* Украина – Греция: с любовью в сердце. Выступления, статьи, интервью, размышления. – Донецк: НСПУ, журнал «Донбасс». – 2004. – 504 с.
3. В Греції відбулася зустріч керівника та персоналу української дипмісії зі студентами Афіньського національного університету [Електронний ресурс] / Посольство України в Грецькій Республіці. – 27.01.2012. – Режим доступу: <http://greece.mfa.gov.ua/ua/press-center/news/1936>
4. Грецький переклад творів Тараса Шевченка [Електронний ресурс] / ІА «ПРО». – 2011. – Режим доступу: <http://i-pro.kiev.ua/content/gretskii-pereklad-tvoriv-tarasa-shevchenka>
5. *Давид О.* Грецька молодь обирає національну культуру // *Каменяр.* – 2001. – №4 – 5.
6. Доповідь на збори голів Європейського Конгресу Українців. – Афіни, 2002. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://ua.convdocs.org/docs/index-207370.html>
7. *Дьоміна М.* Співробітництво України та Греції в гуманітарній сфері // *Науковий вісник Дипломатичної академії України.* – Вип. 5. – К., 2001. – С. 69 – 75.
8. *Люк Т.* Внесок культурної діяльності міст-побратимів в розвиток україно-грецьких міждержавних взаємин // *Сумська старовина.* – Суми: СДУ, 2008. – Вип. XXV. – С. 108 – 117.
9. *Люк Т.* Співробітництво України та Грецької Республіки в галузі освіти: основні форми та напрями (1991 – 2011 рр.) // *Українознавство.* – 2013. – №1. – С. 206 – 214.
10. *Конопацький Є.* Україна – Греція: шляхи співпраці. Українська громада Греції // *Трибуна.* – 2001. – № 3 – 4. – С. 31 – 32.
11. *Конопацький Є.* Поле для співпраці – величезне. Про роль національних громад у розбудові культурних та просвітницьких відносин між Україною та Грецією // *Політика і час.* – 2000. – № 1–2. – С. 8 – 14.
12. *Конопацький Є.* Україна – Греція: глибокі корені дружніх зв'язків // *Політика і час.* – 2002. – № 9. – С. 38 – 45.
13. *Корнієнко Б.* Спогади Посла (Перші кроки української дипломатії). – К.: Видавництво Європейського університету, 2005. – 256 с.
14. *Маслюк Г., Наконечна О.* Кому в Греції цікаво вивчати українську мову? // *Афины&Эллас.* – 2009. – 29.05 – 02.06. – № 21 (245).
15. Об'єднання українців в Греції [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Посольства України в Грецькій Республіці. – Режим доступу: <http://greece.mfa.gov.ua/ua/ukraine-gr/ukrainians-in-gr>
16. *Пономарів О.* Грецька література і Шевченко [Електронний ресурс] // *Шевченківська енциклопедія.* – Київ: НАН України, Інститут літератури ім. Т.Шевченка. – Режим доступу: <http://shevchcycl.kiev.ua/lteraturidalekogo-zarubzhzhya-shevchenko/186-grecka-lteratura-shevchenko.html>
17. *Самохвалов В.* Українська діаспора в Греції: зародження, проблеми і перспективи // *Вісник Асоціації українців Греції.* – Афіни, 2001.
18. *Терентьева Н.* Истоки взаимосвязей и взаимовлияния культур народов Украины и Греции // *Основоіа.* – 2001. – 22.08. – 28.08.
19. *Терентьева Н.* Українсько-грецькі культурні зв'язки: формування та культурне

життя української діаспори в Греції // Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки. – Вип. 18. – К.: Інститут історії України НАН України, 2009. – С. 215 – 228.

20. Терентьєва Н., Балабанов К. Греки в Україні: історія та сучасність: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів: у 2 ч. – К.: Аквілон – Плюс, 2008. – Ч. II. – 318 с.

21. Тищенко Г. Українці в Греції: формування громади та національно-культурних товариств // Елліністичні студії. Збірка спогадів та наукових праць пам'яті Н.О.Терентьєвої. – К.: НАН України, Інститут історії України, 2010. – С. 158 – 165.

22. Тищенко А. «Гопак» в Лефкаде // Ομοιοα. – 2000. – 07.09. – 13.09.

23. Управління державного архіву Міністерства закордонних справ України (далі – УДА МЗСУ) – Ф. 8. – Оп. 112. – Спр. 21. – Інформація Посольства України в Грецькій Республіці від 30.08.1994 р.

24. УДА МЗСУ – Ф. 8. – Оп. 112. – Спр. 39. – Довідка Про результати робочого візиту в Україну грецької делегації на чолі із заступником Міністра іноземних справ Греції з питань грецької діаспори Г. Ніотіса (1 – 4 грудня 1994 р.) від 15 грудня 1994 р.

25. УДА МЗСУ – Ф. 8. – Оп. 112. – Спр. 39. – Прес-реліз Посольства України в Грецькій Республіці від 07.10.1995 р.

26. УДА МЗСУ – Ф. 8. – Оп. 112. – Спр. 48. – Запис бесіди з радником Департаменту Е-1(культурних та освітянських зв'язків) МЗС Грецької Республіки А. Даламангою. З щоденника Н. Косенко – 19.01.2001 р.

27. УДА МЗСУ – Ф. 8. – Оп. 112. – Спр. 70. – Лист Посольства України в Грецькій Республіці начальнику управління культурних зв'язків МЗС України О.М. Дяченку.

28. УДА МЗСУ – Ф. 8. – Оп. 112. – Спр. 78. – Інформація про державний візит в Україну Президента Грецької Республіки К. Стефанопулоса.

29. УДА МЗСУ – Ф. 8. – Оп. 112. – Спр. 90. – Інформаційно-довідкові матеріали

Посольства України в Грецькій Республіці про організаційні заходи з нагоди 7-ї річниці незалежності України.

30. Українські діти за кордоном можуть навчатися на дистанції в Міжнародній Українській Школі (МУШ) [Електронний ресурс] // Українська газета.com. – 2013 – 21 лютого: <http://www.gazetaukrainska.com/2009-12-17-14-42-49/2011-04-04-12-13-29/3206-2013-01-04-11-39-39.html>

31. Joseph S. Nye Jr. *Get Smart. Combining Hard and Soft Power* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.foreignaffairs.com/articles/65163/joseph-s-nye-jr/get-smart>

32. Statistical Yearbook of Greece. Annual. 2001. – Athens, 2002. – P. 100.

33. *Αντι Ντούγκαν. Για την τιμή της Ουκρανίας. Η ουκρανική αντίσταση και η συμβολή των παικτών της Ντιναμό Κιέβου στον αγώνα ενάντια στους Ναζί.* – Αθήνα: Διόπτρα, 2003. – 238 σ.

34. *Γαϊτάνης, Δημήτρης. Συνοπτική ιστορία της Ουκρανίας.* – Αθήνα: Γρηγόρη, 2001. – 238 σ.

35. Ενημερωτικό Δελτίο. – Έλληνο-Ουκρανικό επιμελητήριο. – 1999. – Μάιος-Ιούνιος. – Τεύχος 30. – Σ. 14.

36. Επιθεώρηση Τέχνης. – 1961. – Μάιος.

37. Η Αυγή. – 1961. – 09 Μάρτιος.

38. ΙΡΙΣ. Εξακαμηνίαια Ενημερωτική Έκδοση του Ιδρύματος Ελληνικού Πολιτισμού. Αθήνα 1995. – Τεύχος 1–2. – 1993 – Σ. 69 – 70.

39. *Μουτζίδου Έτα, Τισένκο Άννα. Ουκρανικά Χρώματα. Σύγχρονη Ουκρανική Τέχνη. Κατάλογος.* – Αθήνα: Μηχανική, 2003. – 64 σ.

40. *Τερентίεβα Ν., Σαμοχβάλοβ Β. Οι έλληνο-ουκρανικές οικονομικές σχέσεις // Αντι.* – 2001. – № 37. – Σ. 36 – 37.

41. *Τισένκο Άννας. Σχέσεις Ελλάδας-Ουκρανίας, στον τομέα της εκπαίδευσης (1991–1999) // Αγγελιαφόρος.* – 1999, Μάιος. – Χρόνος 2. – Σ. 34.

REFERENCES

1. *Abgarova I. Posol Ukrainy – storonnik konkretnykh del. Eksklyuzivnoe intervyyu*

- «Omonii» Chrezvychaynogo i Polnomochnogo Posla Ukrainy v Gretsii Viktora Kalnika // Ομονοια. – 2001. – 20.06. – 26.06. – № (317) 25.
2. *Balabanov K.* Ukraina – Gretsija: s lyubovy v serdtse. Vystupleniya, stati, intervyyu, razmyshleniya. – Donetsk: NSPU, zhurnal «Donbass». – 2004. – 504 s.
3. V Hretsii vidbulasia zustrich kerivnyka ta personalu ukrainskoi dypmisiy zi studentamy Afinskoho natsionalnogo universytetu [Elektronnyi resurs] / Posolstvo Ukrainy v Hretskii Respublitsi. – 27.01.2012. – Rezhym dostupu: <http://greece.mfa.gov.ua/ua/press-center/news/1936>
4. Hretskiy pereklad tvoriv Tarasa Shevchenka [Elektronnyi resurs] / IA «PRO». – 2011. – Rezhym dostupu: <http://i-pro.kiev.ua/content/gretskii-pereklad-tvoriv-tarasa-shevchenka>
5. *Davyd O.* Hretska molod obyraie natsionalnu kulturu // Kameniar. – 2001. – №4 – 5.
6. Dopovid na zbory holiv Yevropeiskoho Konhresu Ukraintsiv. – Afiny, 2002. [Elektronnyi resurs] // Rezhym dostupu: <http://ua.convdocs.org/docs/index-207370.html>
7. *Domina M.* Spivrobitnytstvo Ukrainy ta Hretsii v humanitarnii sferi // Naukovyi visnyk Dyplomatychnoi akademii Ukrainy. – Vyp. 5. – K., 2001. – S. 69 – 75.
8. *Iliuk T.* Vnesok kulturnoi diialnosti mist-pobratymiv v rozvytok ukraino-hretskykh mizhderzhavnykh vzaemyn// Sumska starovyna. – Sumy: SDU, 2008. – Vyp. XXV. – S. 108 – 117.
9. *Iliuk T.* Spivrobitnytstvo Ukrainy ta Hretskoi Respubliki v haluzi osvity: osnovni formy ta napriamy (1991 – 2011 rr.) // Ukrainoznavstvo. – 2013. – №1. – S. 206 – 214.
10. *Konopatskyi Ye.* Ukraina – Hretsiia: shliakhy spivpratsi. Ukrainska hromada Hretsii // Trybuna. – 2001. – № 3 – 4. – S. 31 – 32.
11. *Konopatskyi Ye.* Pole dla spivpratsi – velychezne. Pro rol natsionalnykh hromad u rozbudovi kulturnykh ta prosvitnytskykh vidnosyn mizh Ukrainoiu ta Hretsiieiu // Polityka i chas. – 2000. – № 1–2. – S. 8 – 14.
12. *Konopatskyi Ye.* Ukraina – Hretsiia: hlyboki koreni druzhnykh zviazkiv // Polityka i chas. – 2002. – № 9. – S. 38 – 45.
13. *Korniienko B.* Spohady Posla (Pershi kroky ukrainskoi dyplomatii). – K.: Vydavnytstvo Yevropeiskoho universytetu, 2005. – 256 s.
14. *Masliuk H., Nakonechna O.* Komu v Hretsii tsikavo vyvchaty ukrainsku movu? // Афны&Эллас. – 2009. – 29.05 – 02.06. – № 21 (245).
15. Obiednannia ukraintsiv v Hretsii [Elektronnyi resurs] / Ofitsiyni sait Posolstva Ukrainy v Hretskii Respublitsi. – Rezhym dostupu: <http://greece.mfa.gov.ua/ua/ukraine-gr/ukrainians-in-gr>
16. *Ponomariv O.* Hretska literatura i Shevchenko [Elektronnyi resurs] // Shevchenkivska entsyklopediia. – Kyiv: NAN Ukrainy, Instytut literatury im. T.Shevchenka. – Rezhym dostupu: <http://shevchcycl.kiev.ua/literaturodalekogo-zarubzhzhya-shevchenko/186-grec-ka-literatura-shevchenko.html>
17. *Samokhvalov V.* Ukrainska diaspora v Hretsii: zarozhzhennia, problemy i perspektyvy // Visnyk Asotsiatsii ukraintsiv Hretsii. – Afiny, 2001.
18. *Terenteva N.* Istoki vzaimosvyazey i vzaimovlianiya kultur narodov Ukrainy i Gretsii // Ομονοια. – 2001. – 22.08. – 28.08.
19. *Terentieva N.* Ukrainsko-hretski kulturni zviazky: formuvannia ta kulturne zhyttia ukrainskoi diaspory v Hretsii // Mizhnarodni zviazky Ukrainy: naukovy poshuky i znakhidky. – Vyp. 18. – K.: Instytut istorii Ukrainy NAN Ukrainy, 2009. – C. 215 – 228.
20. *Terentieva N., Balabanov K.* Hreky v Ukraini: istoriia ta suchasnist: navchalnyi posibnyk dla studentiv vyshchykh navchalnykh zakladiv: u 2 ch. – K.: Akvilon – Plius, 2008. – Ch. II. – 318 s.
21. *Tyshchenko H.* Ukraintsi v Hretsii: formuvannia hromady ta natsionalno-kulturnykh tovarystv // Ellinistychni studii. Zbirka spohadiv ta naukovykh prats pamiaty N.O.Terentievoi. – K.: NAN Ukrainy, Instytut istorii Ukrainy, 2010. – S. 158 – 165.
22. *Tyshchenko A.* «Hopak» v Lefkade // Ομονοια. – 2000. – 07.09. – 13.09.
23. Upravlinnia derzhavnogo arkhivu Ministerstva zakordonnykh sprav Ukrainy (dali –

UDA MZSU) – F. 8. – Op. 112. – Spr. 21. – Informatsiia Posolstva Ukrainy v Hretskii Respublitsi vid 30.08.1994 r.

24. UDA MZSU – F. 8. – Op. 112. – Spr. 39. – Dovidka Pro rezultaty robochoho vizytu v Ukrainu hretskoi delehatsii na choli iz zastupnykom Ministra inozemnykh sprav Hretsii z pytan hretskoi diaspory H. Niotisa (1 – 4 hrudnia 1994 r.) vid 15 hrudnia 1994 r.

25. UDA MZSU – F. 8. – Op. 112. – Spr. 39. – Pres-reliz Posolstva Ukrainy v Hretskii Respublitsi vid 07.10.1995 r.

26. UDA MZSU – F. 8. – Op. 112. – Spr. 48. – Zapys besidy z radnykom Departamentu E-1(kulturnykh ta osvitianskykh zviazkiv) MZS Hretskoi Respubliky A. Dalamanhoiu. Z shchodennyka N. Kosenko – 19.01.2001 r.

27. UDA MZSU – F. 8. – Op. 112. – Spr. 70. – Lyst Posolstva Ukrainy v Hretskii Respublitsi nachalnyku upravlinnia kulturnykh zviazkiv MZS Ukrainy O.M. Diachenku.

28. UDA MZSU – F. 8. – Op. 112. – Spr. 78. – Informatsiia pro derzhavnyi vizyt v Ukrainu Prezydenta Hretskoi Respubliky K. Stefanopulosa.

29. UDA MZSU – F. 8. – Op. 112. – Spr. 90. – Informatsiino-dovidkovi materialy Posolstva Ukrainy v Hretskii Respublitsi pro orhanizatsiini zakhody z nahody 7-yi richnytsi nezalezhnosti Ukrainy.

30. Ukrainski dity za kordonom mozhut navchatysia na dystantsii v Mizhnarodnii Ukrainskii Shkoli (MUSH) [Elektronnyi resurs] // Ukrainka hazeta.com. – 2013 – 21 liutoho: [http://www.gazetaukrainska.com/2009-](http://www.gazetaukrainska.com/2009-12-17-14-42-49/2011-04-04-12-13-29/3206-2013-01-04-11-39-39.html)

12-17-14-42-49/2011-04-04-12-13-29/3206-2013-01-04-11-39-39.html

31. Joseph S. Nye Jr. *Get Smart. Combining Hard and Soft Power* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.foreignaffairs.com/articles/65163/joseph-s-nye-jr/get-smart>

32. Statistical Yearbook of Greece. Annual. 2001. – Athens, 2002. – P. 100.

33. Άντι Ντούγκαν. Για την τιμή της Ουκρανίας. Η ουκρανική αντίσταση και η συμβολή των παικτών της Ντιναμό Κιέβου στον αγώνα ενάντια στους Ναζί. – Αθήνα: Διόπτρα, 2003. – 238 σ.

34. Γαϊτάνης, Δημήτρης. Συνοπτική ιστορία της Ουκρανίας. – Αθήνα: Γρηγόρη, 2001. – 238 σ.

35. Ενημερωτικό Δελτίο. – Έλληνο-Ουκρανικό επιμελητήριο. – 1999. – Μάιος-Ιούνιος. – Τεύχος 30. – Σ. 14.

36. Επιθεώρηση Τέχνης. – 1961, Μάιος.

37. Η Αυγή. – 1961. – 09 Μάρτιος.

38. ΙΡΙΣ. Εξαμηνιαία Ενημερωτική Έκδοση του Ιδρύματος Ελληνικού Πολιτισμού. Αθήνα 1995.– Τεύχος 1 – 2. – 1993. – Σ. 69 – 70.

39. Μουμτζίδου Έτα, Τισένκο Άννα. Ουκρανικά Χρώματα. Σύγχρονη Ουκρανική Τέχνη. Κατάλογος. – Αθήνα: Μηχανική., 2003. – 64 σ.

40. Τερεντίεβα Ν., Σαμοχβάλοβ Β. Οι έλληνο-ουκρανικές οικονομικές σχέσεις // Αντι. – 2001. – № 37. – Σ. 36 – 37.

41. Τισένκο Άννας. Σχέσεις Ελλάδα-Ουκρανίας, στον τομέα της εκπαίδευσης (1991-1999) // Αγγελιαφόρος. – 1999, Μάιος. – Χρόνος 2. – Σ. 34.

T. Iliuk

Establishment of Ukrainian Studies in the World: Current State and Problems of Formation of Image of Ukraine in Greece in the Modern Historical Period

Abstract

The process of development of Ukrainian studies and forms of representation of the Ukrainian culture and the Ukrainian statehood in the Hellenic Republic from the moment of proclamation of Ukraine's independence in 1991 until now is examined. The author determined the main directions of representation of Ukraine in Greece, retraced the dynamic of development of Ukrainian studies and the evolution of forms of representation of knowledge about Ukraine during the researched period.

It has been affirmed that Ukrainian studies in the Hellenic Republic had appeared in the course of interstate cooperation spanning 20 years. The important stage was the implementation of teaching the Ukrainian language in the School of Philosophy of National University of Athens (Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών) in 2009. The background for the formation and effective growth of cultural exchanges was laid by the representatives of the Ukrainian community in Greece. They not only assisted for the preservation of the Ukrainian language and culture in Greece but also made significant efforts for the development of Ukrainian studies. Ukraine Days in Greece, days of Ukrainian knowledge in Greece, honoring memory of T. Shevchenko, honoring Holodomor 1932 – 1933 contributed to spread of knowledge on Ukrainian studies.

Among the main problems of development of Ukrainian studies we should mention the absence of state concept of development of the Ukrainian language and Ukrainian studies abroad, the lack of financing and skilled personnel capable to provide development of Ukrainian studies at a high level. Under such conditions the development of Ukrainian studies in Greece is possible due to considerable efforts of representatives of the Ukrainian community in Greece; it should be carried out at a higher professional level and need institutional formalization.

Грецію споріднює з Україною багата духовна спадщина, давні традиції дружнього спілкування народів, спільні сторінки історії, важливе геостратегічне розташування країн та спільні інтереси щодо зміцнення безпеки й розширення співробітництва в європейському та регіональному масштабах. Відносини двох держав мають традиційно дружній характер і базуються на принципах взаєморозуміння, взаємоповаги та довіри. Наявність на теренах України великої грецької діаспори та пильна увага з боку уряду Грецької Республіки до проблем її розвитку, забезпечення прав і свобод та створення можливостей для збереження національної ідентичності греків України сприяють розбудові гуманітарного діалогу на міждержавному рівні. Поява на теренах Греції численної української діаспори, представленої переважно представниками «четвертої хвилі» імміграції, надає нові можливості для поширення інформації про нашу країну та становлення українознавчих студій.